İŞİN NƏTİCƏSİ DÖVLƏTİMİZİN VERİRSƏ, BU, ƏN

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsinin tabeliyində fəaliyyət göstərən "Azərsuvenir" MMC "Bakı-2015" I Avropa Oyunlarının vacib tərəfdaşlarından biri olmuşdur. İdman yarışları üçün nəzərdə tutulmuş bütün medal dəsti, onların lentləri, qoruyucu qutuları, iştirakçı ölkələrin dövlət bayraqları Azərbaycanda məhz bu fabrikdə hazırlanıb istehsal edilmişdi. "Yüksək keyfiyyət və milliliyin vəhdəti" müəssisənin fəaliyyət fəlsəfəsidir. Ona görə də respublikamıza qonaq gələn, Bakıdan əbədi xatirə kimi milli suvenirlərlə vətəninə qayıdan hər kəs illər sonra "Azərsuvenir" kollektivinin xüsusi zövq və dostluq hissi ilə hazırladığı məhsullara baxıb, Odlar yurdunun hərarətini duyacaq və qürurla deyəcək ki, bəli, mən, Azərbaycanda olmuşam!

* * *

Birinci Avropa Oyunlarının respublikamızda möhtəşəmcəsinə baş tutması dünyanın ictimai-mədəni həyatında geniş əks-səda doğurmuşdur. Belə bir irimiqyaslı idman tədbirini keçirmək həm də ölkəmizin sosial-siyasi imkanlarının genişliyinin, millətimizin işgüzarlıq göstəricisidir. ***"Azərsuvenir" MMC-nin direktoru Tariyel Ağayevlə*** *söhbətdən əmin olduq ki, müəssisənin hər bir üzvü həmin tarixi hadisənin işçi qrupunun tərkibində fəaliyyət göstərməkdən qürur hissi duymaqdadır.*

–Ümumiyyətlə, müəssisənin əsas predmeti dövlətimizin orden və medallarını, idarə və təşkilatlara aid xatirə medallarının, döş nişanlarının və digər dövlətçilik atributları ilə bağlı maddi-mədəni əlamətləri yüksək səviyyədə istehsal etməkdən ibarətdir, – deyə direktor söhbətinə tanışlıq istiqamətindən başladı və sözarası əlavə etdi ki, bugünkü müəssisə mənəvi cəhətdən gənc olsa da, onun kökündə sovet dövründən qalma böyük texniki təcrübə də var.

Yəqin Bakı camaatı arasında "Zərgərlik fabriki" kimi tanınan obyekti xatırlayanlar az deyil. Dövlət bu sahədəki optimallaşdırma siyasətinə uyğun olaraq, 24 iyul 2012-ci ildə Nazirlər Kabinetinin 155 N-li qərarı ilə "Azərsuvenir" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətin təsis olunmasını məqsədəuyğun hesab etmişdi. Beləliklə, "Azərbaycan Respublikasında dövlət əmlakının idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsi üzrə Dövlət Proqramı"nın icrasını təmin etmək üçün Prezidentin İşlər İdarəsinin vaxtilə Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi və Ədliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırılmış təklifi əsasında Prezidentin İşlər İdarəsinin tabeliyindəki "Zərgərsənaye" İstehsalat Birliyinin bazasında "Azərsuvenir" (Azərbaycan Suvenirləri) MMC yaradılmışdır.

Müəssisənin fəaliyyəti ilə tanışlıq göstərdi ki, kollektiv qarşısında duran ən vacib vəzifənin həllinə prinsipcə nail olub. Cənab Prezidentin sərəncamı ilə təsdiq və təqdim olunan Azərbaycanın bütün orden və medalları, fəxri adların köməkçi əlamətləri yüksək texnoloji səviyyədə işlənib hazırlanaraq bu müəssisədə istehsal edilir.

Müəssisə başqa bir uyğun sahədə də ixtisaslaşmışdır. Burada geniş çeşiddə milli suvenirlər, həmçinin Azərbaycan məişət əşyaları, evdə istifadə olunan su bardaqları, çay dəstləri, meyvə qabları və s. lazımlı əşyaların istehsalı müntəzəm davam etdirilir, bu sahəni həm yaradıcılıq, həm də əmtəə istehsalı baxımından daha da genişləndirmək üçün hətta xalq məişəti istiqamətində müəyyən tədqiqatçılıq, əyalətlərə ezamiyyətlər də təşkil olunur.

Tariyel Ağayev bildirdi ki, kollektivin qarşısında duran ən vacib məsələ dövlət sifarişlərini, xüsusilə də dövlət bayraqlarının istehsalını kompleksləşdirilmiş və avtomatlaşdırılmış bir iş formatına gətirməkdir. Birbaşa dövlətçilik maraqları ilə bağlı olan bu məsələnin həm Qanunla tənzimlənməsi, həm də ən müasir avadanlıqlarla xüsusi texnoloji xətt səviyyəsinə çatdırılması yüksək tapşırığın yerinə yetirilməsindən xəbər verir. Məlumdur ki, dünya standartlarının ən vaciblərindən biri dövlət atributlarının, xüsusilə də dövlət bayrağının, orden və medallar silsiləsinə daxil fərqləndirici əlamətlərin milli Konstitusiyada qəbul edilmiş göstəricilər əsasında istehsalına nail olmaqdır. Ona görə də Azərbaycan Respublikasının dövlət bayrağının istənilən ölçüdə, harada, hansı səviyyəli və xarakterli tədbirdə istifadəsindən asılı olmayaraq, bayraq haqqında Qanuna tam uyğun gəlməsi üçün müəssisədə xüsusi Bayraq istehsalı sahəsi yaradılmışdır. Bu addımın atılmasında belə bir faktın da rolu az olmamışdır, yəqin oxucularımız da müşahidə edib, şəhərimizin ayrı-ayrı yerlərində, regionlarımızda bəzən ölkəmizdə qəbul olunmuş standartlara uyğun gəlməyən səhv bayraqlara da rast gəlinirdi. Belə halların aradan qaldırılması ciddi və prinsipial tapşırıq idi. İlk vaxtlar bu işin icrasına kiçik avadanlıqlarda başlanılmışdı, ancaq hazırda bu sahə müəssisənin ən qürurverici istehsalat bölməsinə çevrilib, dünyanın ən nüfuzlu şirkətlərinin avadanlıqları ilə təchiz olunub. Cənab Prezidentin andiçmə mərasimindəki bayraq ştandart məhz burada istehsal edilib.

Ümumiyyətlə, bayraq məsələsində biz hamımız çox diqqətli olmalıyıq, həm vətəndaş, həm də dövlət məmuru kimi Bayraq qarşısında böyük məsuliyyət daşıdığımızı dərk etməliyik. Bəzən görürsən ki, Azərbaycan bayrağı ucalır, amma nə ölçüsü – proporsiyaları düzdür, nə rəngləri standarta uyğundur və dəhşətdir ki, bayraq tərsinə – üzüaşağı asılıb. Bayraq mədəniyyəti ölkə üçün, dövlət üçün xüsusi məsələdir. Bunu hamımız bilməliyik və qürurla yerinə yetirməliyik. Bu tipli çatışmazlıqların aradan qaldırılmasında, daha yaxşı olardı ki, onların heç vaxt baş verməməsində vətəndaş da fəal olsun, hətta lazım gələrsə, ictimai qınaq formasından da istifadə edilsin.

Tariyel müəllim etiraf etdi ki, bu sahəyə işə cəlb olunduqdan sonra onda müəyyən peşə xəstəliyi yaranıb, harada olursa, gözü bayraq axtarır, mövcud standartlara uyğunluğa əminlik mənasında. Həmçinin onu da əlavə etdi ki, müəssisədə Bayraq hazırlığı üçün xüsusi istehsal sahəsinin – yardımçı binanın da tikilib başa çatdırılmasına çox az qalıb.

Müəssisənin əməkdaşları ilə söhbətdən belə məlum oldu ki, Bayraq istehsalı sahəsi "Azərsuvenir" MMC-nin qürur yeridir. 2013-cü ilin axırlarında quraşdırılıb bu sex, ən müasir avadanlıqlar da burada qurulub. Yaponiya istehsalıdır, "MIMAKI" şirkəti bu sahədə dünyada birinci hesab olunur. Həm də dünyanın ancaq 5-6 ölkəsində bu avadanlıqdan var, onlardan biri də Azərbaycandadır. Avadanlıqda geniş spektrli işlər görmək mümkündür. Dörd rənglidir, amma dəzgahın kompüteri onlardan milyonlarla rəng yarada bilir – avtomatik. Bir-birinə qata-qata sonsuz sayda rəng çalarları almaq mümkündür. Rənglər də çox keyfiyyətlidir, müxtəlif hava şəraitinə qarşı davamlıdır, bayraq üzərində təravətini uzun müddət saxlaya bilir. İsveçrənin SENSİENT şirkətinin istehsalıdır. Bütün bunlar I Avropa Oyunları ərəfəsində alınsa da, bu o demək deyil ki, xüsusi olaraq həmin idman tədbiri üçün sifariş verilmişdi. Bu niyyətin arxasında məhz dövlətimizin bayrağının daim öz ölkəmizdə istehsal etmək prinsipi durur. Digər tərəfdən, həmin dəzgahın texniki imkanları o qədər genişdir ki, ona daim tələbat var. Sadəcə, köhnə maşınlarda iri ölçüdə bayraqlar istehsal etmək mümkün deyildi. Ona görə də yerli mütəxəssislərimiz elə bir avadanlıq almağı qərarlaşdırmışlar ki, istənilən ölçüdə: ən iri və ən kiçik ölçüdə istənilən ölkənin bayrağını istehsal etmək mümkün olsun. Qanun 1 x 2 nisbətində istənilən ölçüdə bayraq istehsalına icazə verir. Məsələn, bu gün Azərbaycanda da Bayraq Meydanında ucalan bayraq miqyasında, yəni 35 x 70 metr, ayparanın diametri 12 metr ölçüsündə, hətta ondan da böyük bayraq istehsal oluna bilər. Və yeni istehsal sahəsi üçün xüsusi binanın tikintisi də çox iri ölçülü sifarişlərin icrası üçün hesablanıb.

Avadanlığın yaddaşında çox düşünülmüş bir proqram var, həmin proqrama dünyanın istənilən ölkəsinin bayrağının parametrlərini yükləyib istehsal etmək olar. Ustalar bayrağın rənglərini, ölçülərini panton kodlar vasitəsilə müəyyənləşdirirlər. Proqramda bayraq yığılır, ötürülür avadanlığa, avadanlıq onu əvvəlcə kağızda çap edir, sonra dizayn məhsul transver olunur parçaya. Bu, səmərəli üsul hesab edilir, lakin əlamətləri birbaşa parçaya da transver etmək olar, burada fərq ondadır ki, dizayn parçaya köçürüldükdən sonra "fiksə" avadanlığında bişirilir". Beləliklə, ölkəmizdə istənilən ölçüdə bayraq istehsal etmək imkanı qazanılıb. Məsələn, Azərbaycana hansısa bir ölkənin yüksək səviyyəli rəsmisi dövlət, yaxud işgüzar səfərə gəlirsə, o ölkənin müxtəlif ölçüdə bayraqları istehsal olunub ayrı-ayrı qurumların protokol xidmətinə təhvil verilməsi işi hazırda çox asanlaşıb. Biz istehsal sahəsində işlərlə tanış olarkən Çex Respublikasının bayrağının istehsalı üzərində iş gedirdi. Deməli, növbəti rəsmi qonaqlarımızın gəlişinə lap az qalıb.

Bir prinsipial məsələ xüsusi qeyd edilməlidir. Bəzən müxtəlif yerlərdə ucaldılan Azərbaycan bayraqlarına diqqət yetirildikdə, oradakı rənglərin qanunla təsdiq olunmuş panton kodlarla uyğunsuzluğu müşahidə edilirdi. Yəni, mavi rəng olurdu tünd mavi, yaşıl nisbətən açıq təsir bağışlayırdı. Çünki onların əksəriyyəti xaricdə sifariş verilib alınıb, yaxud da iş adamı vətəndaşımız onun dəqiqlik tələb edən tərəflərinə fikir verməyib. Ölkəmizdə bu iş qurulandan sonra həmin xaotikliyin qarşısını almaq üçün müvafiq dövlət idarələri qarşısında xüsusi məsələ qaldırıldı. Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi bu məsələyə təcili reaksiya verdi, nəzərdən qaçırılmış vacib məsələ həll olundu. İndi ölkəmizdə qanunun tələblərinə uyğun gələn yerli istehsallı bayraqlar ucalır.

Göründüyü kimi bayraq istehsalı çox ciddi tapşırıqdır. Onun parçalarının da fərqi var, yeni kabinetdə istifadə olunan bayraqla, küçədə asılan, avtomobilə taxılan bayraqların materialı fərqlidir. Ustalar yağış, külək, isti-soyuq, rütubətlik, otaq şəraiti və s. nəzərə alaraq qumaşın növünü müəyyənləşdirir və sifarişləri hazırlayırlar. Yəni geniş məsaməli qumaşdan adətən çöldə istifadə olunacaq bayraqlar üçün istifadə olunur ki, yağış suları tez süzülüb qurusun. Kabinet, yaxud qapalı məkanda istifadə olunan bayraq parçalarının arxa qatına isə korton üzlük qoyulur və o, çox təravətli görünür, şax durur.

Bəzi təntənəli tərtibatlı – qotazlı, ləçəkli bayraqlar da olur. Onlar müəyyən əsgəri və hərbi musiqi hissə və bölmələri üçündür. Qoşun növlərinin xarakterinə və təyinatına uyğun bayraqlar da var, onlar da istehsal edilə bilər bu müəssisədə, təki sifarişlər verilsin.

Son vaxtlar Azərbaycan tədqiqatçıları xanlıqlar dövrünə aid müxtəlif bayraqlar tapıb üzə çıxarmışlar. Məsələn, bu yaxınlarda Sankt-Peterburqdan Naxçıvan xanlığının iki bayrağı tapılıb. Onların parametrləri də məlumdur. Deməli, tarixiliyi yaşatmaq üçün həmin bayraqların əvəzini, eləcə də digər Azərbaycan xanlıqlarının, əvvəlki dövr Azərbaycan dövlətlərinin də bayraqlarını yenidən hazırlayıb, muzeylərimizdə nümayiş etdirmək əyani təşviqat üçün xeyli diqqətçəkən olardı.

Direktorla söhbətimizə bir az ara verdik. Səliqəli kabinetin ayrı-ayrı guşələri müəssisənin istehsal etdiyi müxtəlif məmulatlarla, ciddiliyi saxlamaq şərti ilə, zövqlə "bəzənmişdi". Göz gəzdirdikcə tanış məhsullara da rast gəldik. I Avropa Oyunlarının təltif mərasimindəki medallar, milli suvenirlərdən nümunələr "Bura Azərbaycandır" koloritini çox qabarıq xatırladır. Müşahidələrdən ayrılıb belə bir məqamı da aydınlaşdırmaq istədik:

–Tariyel müəllim, istehsaldan danışırıq, həqiqətən, komfortlu iş şəraiti yaratmısınız, belə bir səliqəli məkanda işləmək ürək açandır, uğur qazanmamaq günahdır. Bayraq istehsalı barədəki fikirlər, nailiyyətlər və perspektiv düşüncələr də çox maraqlıdır. Bəs bayrağın materialı, qumaş hissəsi harada istehsal olunur?

–"Əla keyfiyyətli qumaş",—bu bizim üçün çox prinsipial məsələdir, vacib şərtdir, ona görə də hələlik, bir daha vurğulamaq istəyirəm, hələlik, onları sifariş edirik. Əsasən xarici şirkətlərlə işləyirik. Lakin Sumqayıtdakı toxuculuq şirkəti ilə danışıqlar aparırıq, bizim tələblərimizə cavab verən parça və qumaşlarla təmin edə bilsələr, yerli fabrikdən almaq fikrimiz var. Amma hazırda, Türkiyənin qumaş sahəsində tanınmış məşhur şirkətləri var, onlarla əməkdaşlıq edirik. Biz onlardan təmiz bəyaz qumaş alır, sonra bütün əməliyyatları burada özümüz yerinə yetiririk.

–Yeri gəlmişkən, bəs qiymətli metalların xammalı haradan alınır?

–Dünyada qiymətli metalların satışı üzrə xüsusi birjalar fəaliyyət göstərir. Onların xammalını bizə sərf edən qiymətlərlə həmin birjalardan alırıq. Potensial xammalın istehsal yeri Türkiyə, Almaniya, Birləşmiş Ərəb Əmirliyi və b. ölkə və şəhərlər ola bilər. Bu məsələdə bizim üçün *"keyfiyyət və münasib qiymət"* nisbəti əsasdır. Məsələn, bu yaxınlarda müəyyən miqdarda qiymətli metalı Almaniyadan aldıq. Məlumdur ki, dünya birjalarında qiymətli metalların satış qiymətləri, bir qayda olaraq, eynidir. Ona görə də bu məsələdə keyfiyyət və ölkənin bu sahədəki beynəlxalq imicini nəzərə alırıq. Buna görə də "Azərsuvenir" Almaniya xammalına üstünlük vermişdir. Çünki onların mallarının keyfiyyəti daha yüksəkdir.

–Söhbətimizin gedişində bildirdiniz ki, Azərbaycan koloritli, milli naxış və bəzək elementlərilə bəzədilmiş xeyli geniş çeşidli müxtəlif məmulatlar da istehsal edirsiniz. Onlar da dövlət sifarişidir? Həmçinin, belə bir incəliyi də istərdim aydınlaşdıraq: "Müəssisə milli suvenirləri öz maliyyə imkanını yaxşılaşdırmaq üçün, idarəni yaşatmaq üçün edir, yoxsa..."

–Biz öz fəaliyyətimizdə, ilk növbədə, dövlətin maraqlarını nəzərə alırıq, yəqin siz də müşahidə edirsiniz, şəhərimizə turist səfərlərinin, əcnəbi qonaqların, iş adamlarının axını gündən-günə artır. Eləcə də Azərbaycan dünya miqyaslı ictimai-siyasi tədbirlərin keçirildiyi məkana çevrilmişdir. Respublikamıza hər gün xeyli sayda müxtəlif səviyyədə dövlət adamları, tanınmış simalar gəlirlər. Yaxud yerli iş adamlarımız, adi vətəndaşımız harasa qonaq gedir, ezam olunur, dostu, qohumu üçün və ya biznes tərəfdaşı üçün hədiyyə aparmaq ürəyindən keçir. Bir sözlə, biz özümüz harasa gedəndə necə ki oradan milli koloritli yaddaşlıq nişanə gətirirk, o cür də Azərbaycanda olub buradan gedənlər üçün də mədəni fürsət yaratmaq bizim üçün önəm daşıyır.

–Yaxın keçmişin söhbətidir, Azərbaycanda çox bahalı suvenir tapmaq mümkün idi, amma onlar bizim milli koloritin daşıyıcısı olmadıqları üçün təyinatına görə tətbiq etməkdə çətinliklər çəkirdik. Elə situasiyalar yaranırdı ki, əcnəbi tərəfdaş qarşısında hətta çıxılmaz vəziyyətə düşürdük...

Oxucularımız yəqin xatırlayırlar, bu ilin iyun ayının 6-da, I Avropa Oyunlarının açılışı ərəfəsində "Bakı-2015"in vacib tərəfdaşlarından biri kimi "Azərsuvenir"in fəaliyyəti barədə də söhbət açmışdıq. Orada belə bir fikir də keçmişdi ki, hətta tədbir başa çatmamış, bəzi beynəlxalq idman təşkilatları, dünya miqyaslı idman yarışları keçirməyə hazırlaşan ölkələrin təmsilçiləri, necə deyərlər, niyyət sövdələşmələri də aparmışdılar Azərbaycan müəssisəsi ilə. O söhbəti Tariyel Ağayevə xatırlatdıq. Gülümsədi, dedi ki, sözlərini qeyri-təvazökarlıq kimi qəbul etməyək. Çünki, həqiqətən də, I Avropa Oyunlarından sonra müəssisənin fəaliyyətini təkcə Azərbaycanda deyil, bir çox xarici ölkələrdə də görüb yüksək qiymətləndirən nüfuzlu qurumlar olmuşdur. İnternet vasitəsilə yayılan reklam çarxları, çoxminli idman adamlarının Bakıdan apardıqları medallar Azərbaycan ustalarının peşəkarlığını, müəssisənin münasib istehsal qiymətləri təklifi, həmçinin Oyunların təşkilat qrupunda çalışanların peşə ilə bağlı söhbətləri, müsahibələri, "Azərsuvenir" haqqında obyektiv təsəvvür yarada bilmiş, onun rəqabətə davamlı yeni tipli müəssisə imicinin formalaşmasına əhəmiyyətli təsir göstərmişdir.

–Təsəvvür edirsiniz, oyunlar təzəcə bitmişdi, bizə İngiltərədən müraciət daxil oldu. Orada 21-30 avqust arasında "EuroHockey-2015" — otüstü hokkey üzrə Avropa çempionatının keçiriləcəyini bildirdilər. Dedilər ki, bizim I Avropa Oyunları üçün hazırladığımız medallara inernetdən baxıblar və çox bəyəniblər. Ona görə də bizimlə əməkdaşlıq etmək istədiklərini açıqladılar. Biz onlara sifarişlərinin estetik tərəflərini bildirmələrini xahiş etdik, dedilər ki, əslində o medalların necə təsəvvür olunacağı barədə konkret fikirləri də yoxdur. Onlar xahiş etdilər və biz özümüz eskizləri hazırladıq bir neçə variantda, göndərdik çempionların təşkilat komitəsinə. Bəyəndilər. Bu gün artıq İngiltərədə keçirilən Avropa çempionatının bütün medalları bizim tərəfimizdən yüksək səviyyədə hazırlanıb və təhvil verilib. Təqdimat mərasiminə məni də dəvət etmişdilər. Məhsullarımızı çox bəyənmişdilər. Tədbirdə çıxış edən mütəxəssislərin hamısı etiraf etdilər ki, bu gün dünyada idman dövləti kimi tanınan Azərbaycan artıq mötəbər yarışların medallarını hazırladan sifarişçi ölkədən sifariş qəbul edən ölkəyə çevrilib. Bu, müstəqil Azərbaycanın beynəlxalq imicinin qürurverici göstəricisidir. Soruşdular ki, medalların lentdən asılan hissəsini belə orijinal üsulda necə hazırlamısınız, diqqət yetirin, bizim istehsalda lent ənənəvi olaraq medalın çıxıntı-qulaqcığından deyil, metal dairənin "içindən" çıxır. Mən də təbəssümlə dedim ki, bu bizim şirkətin sirridir, beləcə, məmnun qaldı hər iki tərəf və 2016-cı il üçün yeni bir Avropa miqyaslı tədbirin sifarişi ilə bağlı niyyət sövdələşməsi də apardıq. Bir sözlə, əla təşkil olunmuş tədbirdən əla təkliflərlə Azərbaycana qayıtdıq. Qeyd edim ki, medalların qutuları, lentləri də bizim müəssisədə istehsal olunub. Hətta Avropa Olimpiya Komitəsinin Protokol xidmətinin rəhbəri bu ilin iyun ayında bizim idarədə olarkən medallarımıza baxıb demişdi ki, bu təkcə sizin müəssisənin uğuru deyil, həm də bizim komitənin perspektivinə xidmət edən müsbət imicdir, siz çox qısa vaxtda bu cür texniki cəhətdən geniş imkanları olan yaradıcılıq-istehsalat müəssisəsi yaratmısınız və belə gözəl zövqlə medallar istehsal etmisiniz. Bundan sonra biz sizi dünyada idman yarışlarının tədbirlərində medal istehsalçısı kimi "Azərsuvenir"i namizəd göstərəcəyik. Doğrudan da, belə də oldu...

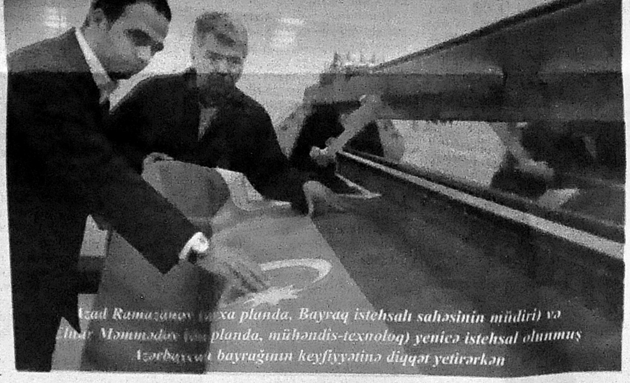

Azad Ramazanov (arxa planda, Bayraq istehsalı sahəsinin müdiri) və Elnur Məmmədov (ön planda, mühəndis-texnoloq) yenicə istehsal olunmuş Azərbaycan bayrağının keyfiyyətinə diqqət yetirərkən

London çempionatının medallar dəsti

MARAQLARINA CAVAB BÖYÜK MÜKAFATDIR

Əyanilik üçün direktor bir fakta da diqqət çəkdi. Bu yaxınlarda Gürcüstanda "2015 — Avropa Gənclər Olimpiya Festivalı" keçirilmişdi. Həmin festival üçün hazırlanmış medalların eskizlərini müqayisə etdik, o mənada yox ki, yerli istehsalımızı tərifləyək, sadəcə, perspektivə maraqlı olan bir element, detal tapmaq məqsədilə. Onları London çempionatı üçün hazırlanmış medal dəstləri ilə yanaşı qoyanda, "Azərsuvenir"in işindən məmnun qalmaya bilmirsən.

Fabrikdə 82 nəfər çalışır. Müəssisə xüsusi təyinatlıdır, burada seriyalı məhsullar deyil, fərdi yanaşma tələb edən dövlət sifarişli məhsullar hazırlanıb istehsal olunur, hər məmulat bir-bir yüksək ixtisaslı ustaların, texnoloqların diqqətinə çatdırılır, sonda şəxsən müəssisə rəhbərinin nəzarətindən keçir. Ancaq müəssisə ayrı-ayrı şirkətlərdən, iş adamlarından da sifarişlər qəbul etmək səlahiyyətlərinə və texniki imkanlara malikdir. Belə yüksək tələbkarlıq tələb edən bir idarə üçün işçilərin sayını optimal hesab etmək olar. Həmçinin, bu gün müəssisədə görülən işlərin həcminə də uyğundur ştat cədvəli. Amma perspektiv planlar genişdir, əhatəlidir, rəhbərlik belə hesab edir ki, yaxın gələcəkdə müəssisənin istehsal sahəsi genişlənəcək, ona uyğun işçilərin sayı da artırılacaqdır. Çünki gələcəkdə təkcə metaldan deyil, ağac oyma işləri qaydaya salınacaq, onun xammalı respublikamızda çoxdur, bizim qoz, şabalıd, qaraağac və s. növ xammalımız ağac üzərində oyma işləri aparmağa geniş imkan verir. Keramik materiallardan milli ornamentli məhsul hazırlığı da yaxın perspektivin işidir. Bütün bunlar reallaşdıqca, müəssisədə işçilərin sayı da artacaq, vətəndaşlarımızın işlə təminatı sahəsində "Azərsuvenir"in də müəyyən xidməti olacaqdır.

"Azərsuvenir" MMC-də işləmək üçün həm müəyyən erudisiya, həm yaxşı əl qabiliyyəti, həm də yaxşı zövq, güclü vətəndaş mövqeyi lazımdır. Azərbaycan ədəbiyyatı, tarixi, mədəniyyətindən başqa, ümumi mədəni dünyagörüş də tələb olunur buradakı ustalardan. Hər idman növünün öz məxsusi əlamətləri var, onu duymaq xüsusi qabiliyyət tələb edir. Xaricdən də sifarişlər gəlməyə başlayıb, erudisiya olmasa onu dəyərləndirib ortalığa çıxarmaq olmaz, məsələn, İngiltərədən gələn sifarişə görə elə bir element qatasan ki, onda azca da olsa Böyük Britaniya koloriti duyulsun, bunu internetdən material toplamaq, hardansa nəyisə tapıb oxumaqla deyil, gərək işçinin özünün canında olan yaradıcılıq təxəyyülündən qaynaqlanasan. Bu cür hazırlıqlı işçilərə sahib olmaq özü də bir xəzinədir. Direktor fikrimdən keçənləri sanki duymuşdu, sualımı gözləmədən özü söhbətimizi bu istiqamətə yönəltdi:

—Müəssisəmizdə çalışanların əksəriyyəti keçmiş Zərgər-Sənaye Kombinatının kadrlarıdır. Müasir texniki avadanlıqları idarə edən gənc mühəndis-texniki işçilərimiz də var, onlar xüsusi proqramlarla idarə olunan dəzgahlarda işləyə bilmək üçün müxtəlif şəhərlərdə kurslar keçiblər. Digər tərəfdən, müəssisə yaradılanda müsabiqə elan etmişdik, Bakıda, regionlarımızda bacarıqlı, bu sahəyə uyğun ustalar, mütəxəssislər vardısa, onları sıralarımıza qatdıq. Sizin qəzet vasitəsi ilə bir daha bəyan edirəm, kimsə bu müəssisənin profilinə uyğun işləmək istedadına malikdirsə, buyursun, onu işə qəbul etməyə hazırıq. Biz bu fikri müxtəlif tədbirlərdə də dəfələrlə ifadə etmişik. Təcrübəli mütəxəssislərə, istedadlı gənclərə bu müəssisənin qapıları açıqdır.

—Tariyel müəllimi dinlədikcə Lahıcda, Şəkidə, Naxçıvanda, Şimal rayonlarımızda, Cənub bölgəmizdə xalq sənətini yaşadan yüzlərlə azərbaycanlımız yada düşdü, onların kustar şəraitdə ağır zəhmət çəkdikləri qayğıkeşlik hissinə toxundu:

Ola bilsin onlar sizin çağırışları eşitmirlər, bəlkə də vaxtları yoxdur qəzet oxumağa, internetdən istifadə etməyi də bilmirlər, yəni bu məntiqə oxşar ehtimallar çoxdur. Bəs müəssisəniz özü bu istiqamətdə təcrübə-yaradıcılıq ezamiyyətləri, nəyisə öyrənmək, tapmaq, istehsalata tətbiq etmək üçün müəyyən addımlar atır, ekspedisiyalar təşkil edir? Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetində uyğun profilə yaxın kafedralar, professor-müəllim heyəti var, onların da nəzəri-təcrübi biliklərindən faydalanmaq ümumi işin xeyrinə olardı... Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi regionlar üzrə "Xalq Yaradıcılığı Paytaxtları" proqramları, xalq sənəti festivalları keçirir... Bu prosesə qoşulmaqla da effektli nəticələrə gəlmək mümkündür. Həmin tədbirlərdə, məsələn, xalqın mətbəxt mədəniyyətini seyr etməklə, yerli bilicilərlə ünsiyyət yaratmaqla uyğun yeni məişət avadanlıqları da fikirləşib istehsal etmək mümkündür. Azərbaycanda yaşayan milli azlıqların maddi-mədəni irsini də istehsala cəlb etməklə ixrac sahəsini genişləndirmək olar. Hər halda Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Folklor İnstitutu ilə sıx əməkdaşlıq multikulturalizm ənənələrini maddi-mənəvi sübutlarla yaymaq müəssisənin imicini daha da yüksəldər.

—Bu təcrübədən biz istifadə etmişik və əhatəli plan da hazırlamışıq. Bu gün bizim müəssisədə 10-dək Lahıc ustası çalışır. Mən özüm dəfələrlə orada olmuşam, yerli ustalarla söhbətlər etmişəm, bu səfərlərin hətta çox maraqlı sintezi də alınıb: onların əl sənəti və bizim avadanlıqların texniki köməyi çox maraqlı kompozisiyaların yaranmasına səbəb olub. Bilirsiniz, hər il Novruz bayramında ölkəmizdə festival keçirilir, dənizkənarı bulvarda sərgilər təşkil olunur, son illərdəki o tədbirlərin heç birini buraxmamışam, bir neçə usta ilə məhz orada tanış olmuşam, regionlarımızdan gələn və əl qabiliyyəti ilə məşhur olan yaradıcı ustalarımızla Novruz şənliklərində görüşüb əməkdaşlıq da qurmuşuq, bax burada bir tablo var, — onu müsahibinə göstərir, — Xaçmaz rayonunda yaşayan bir müəllimindir, bu sahənin peşəkarı deyil, ancaq istedadlı insandır, yaxşı əl qabiliyyəti var, təxəyyülü genişdir, milli folklor ənənələrini bilir, ona təklif-ideyalar verdim: Qədim Bakı Novruz bayramında, dedim, bu istiqamətdə özünü sına, hazırladı, xoşumuza gəldi. Lənkəranda gil ilə işləyən ustalar var, onların bir neçəsi ilə orada tanış olmuşam, onlara da ideyalar verdik, məsələn, xarici aparmaq üçün hansı tərtibatda suvenir hazırlamaq olar istiqamətində tövsiyələr paylaşdıq. Yəqin yaxın zamanlarda nəticəsini görəcəyik.

—Müəssisədə yüksək səliqə-sahman, işgüzar atmosfer kandardan içəri daxil olan hər kəsin diqqətini cəlb edir. Keyfiyyətli təmir, rekonstruksiya sovet tipli binanı müasirlik ovqatına bürüyüb. Əməkdaşların əhval-ruhiyyəsindən də işgüzarlıq yağır, həvəslə çalışırlar, böyük yaradıcılıq potensialına malik olduqlarını istehsalat sahələrindəki işin axarından duymaq mümkündür. Belə bir sual da marağa üstün gəldi: "Maraqlı müəssisədə işçilərin asudə vaxtı, istirahəti necə təşkil edilir? Sosial paketlə tam təmin olunurlarmı?"

—Bildiyiniz kimi, ölkəmizdə sosial-iqtisadi məsələlərin həllinə ciddi fikir verilir, bura da respublikamızın balaca bir parçasıdır. Qanunda olan tələblərlə müəssisədə Yerli Həmkarlar Təşkilatı yaradılıb, Prezidentin İşlər İdarəsinin tabeliyindəki bir idarə kimi Prezident Aparatının Həmkarlar təşkilatının tərkibində ictimai əsaslarla fəaliyyət göstərir, təşkilatın əsasnaməsinə görə işçilərin sosial rifahının yaxşı təmin olunması müəssisə rəhbərliyi üçün prioritet məsələdir. I Avropa Oyunları ərəfəsində müəssisədə iş rejimi çox gərgin idi. Həmin tədbirlə bağlı işləri uğurla başa vurduqdan sonra əməkdaşların məzuniyyəti onların arzu və istəkləri çərçivəsində həll edildi, onların səfalı regionlarımızda istirahətləri üçün yollayışlar təşkil edildi, güzəştli şərtlərlə. Belə uğurlar olan yerdə, pul mükafatları da olur, istehsalat müşavirələrində, böyük işlərin, layihələrin icrasına başlanılanda, yekun vurulanda işçilərlə görüşlərdə bu məsələ həmişə xüsusi vurğulanır, həvəsləndirici formaların tətbiqinə diqqət yetirilir, çünki, dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin tövsiyəsidir: Yaxşı işləmək! Yaxşı maaş almaq! Yaxşı istirahət etmək! Sifarişləri uğurla başa vurub, mükafat almaq meyarı bu müəssisənin klassik iş metodudur.

Qəfil telefon zəngi araya girdi. Direktor müəssisə ilə tanışlığı Baş texnoloq Rauf Axundova həvalə edib bizimlə xudahafizləşdi.

Rauf Axundov da yerli mütəxəssisdir, Azərbaycan Politexnik İnstitutunun 1988-ci il məzunudur. Bu müəssisənin köhnə kadrlarındandır, 1983-cü ildən bu sahədə çalışır:

—Müəssisədə bütün işlərin ilkin hazırlığına buradan başlanır – əritmə prosesindən, yəni nəzərdə tutulmuş məhsulun hər şeydən əvvəl formasını hazırlamaq lazımdır, bunun üçün metalı əridib, onu maye halına salır və ərintidən metal lövhə hazırlanır. Buradakı əsas istehsal avadanlıqlarının hamısı təzə alınıb, məşhur xarici şirkətlərin —Almaniya, İtaliya, bəziləri Türkiyə istehsalıdır. Bəzi yardımçı işləri görmək üçün sovet dövründən qalma dəzgahlardan da istifadə edilir, necə deyərlər, "bədxərcliyə nə hacət", əgər köhnəsi əlimizdən tutursa. Sonra proses yaylama maşınlarında davam etdirilir, yəni metal yayılıb lazımlı ölçüyə salınır — qalınlıq, uzunluq, en ölçüləri formalaşdırılır. Bunlar hazır olduqdan sonra bilavasitə başlanır ştamplama işlərinə, — sexin girəcəyində durub istehsalat proseslərinin gedişi ilə tanış olurduq, iki cavan oğlan da söhbətimizə qoşuldu, baş texnoloq onları təqdim etdi — Elçin və Elşad, bu sexdə ştamplayıcı işləyirlər... Lazımlı ölçüdəki metal lövhənin, yəni medalın diametrinə uyğun dairələr kəsilir, — Rauf Axundov Elşaddan xahiş etdi ki, medal üçün kəsilmiş bir dairəvi metal lövhə gətirsin. Onu əlinə götürüb parametrlərə uyğunluğunu göstərdi və söhbətinə davam etdi. — Bu prosesin gedişində metalda müəyyən gərginlik əmələ gəlir. Onu aradan qaldırmaq üçün sexdə xüsusi soba var. Burada lazımi temperaturda, yəni hər metalın xarakterinə uyğun hərarət və yumşalma vaxtı müəyyənləşdirilir, qoyulur bu sobaya, qızdırılır, beləliklə, metaldakı daxili gərginlik götürülür və o yumşalır. Sonra soyudulur, təzədən müəyyən kimyəvi məhlulda ağardılır, təmizlənib gedir bu sexdəki sonuncu prosesə — qəlibə-hidravlik press lazımlı təzyiqi tutmaq şərtilə, yenə də hər metalın təbiətinə uyğun ölçü şərtləri daxilində, təzyiqin gücü müəyyənləşdirilir, deyim ki, burada 800 tonluq preslər var, onların vasitəsilə ştamplanır, lazımlı forma alınıb sıxılır, sonra qəlibdəki üzüyün içindən həmin forma çıxarılıb aparılır qalvanika prosesini keçməyə. Məhsulun mexaniki emalı cilalanma, qızıl, gümüş, bürünc suyuna çəkilmə ilə davam etdirilir..

Rauf Axundov peşəkar mühəndisdir, ən kiçik texnik vəzifəsindən baş texnoloq vəzifəsinədək maraqlı istehsalat yolu keçib. Görüləcək hər bir işi incəliyinədək bilir, tələbkarlığı da həmin peşəkarlığından irəli gəlir. İstehsalat sahələri ilə bir-bir tanış olur, onun şərhləri ilə müşahidələrimiz arasında uyğunluq taparaq maraqlı istehsalat ekskursiyasının iştirakçısına çevrilirik.

–Sonra proses Quraşdırma sexində davam etdirilir, — yenidən ona diqqət kəsilirik — sancaq, lent və s. yardımçı əlamətlər quraşdırılır burada. Bu sahənin suvenirlər, orden və medallar bölmələri var. Əsasən gümüş işləri görülür burada: suvenirlər, məişət üçün əşyalar, konfet, şəkər, mürəbbə qabları, yaraşıqlı güldan, məcməyi, stəkan altları və s. hazırlanır.

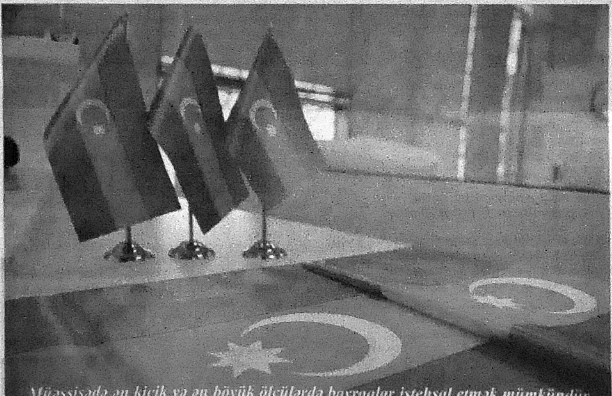

Müəssisədə ən kiçik və ən böyük ölçülərdə bayraqlar istehsal etmək mümkündür

Keyfiyyət və nəzarət əsas şərtdir

O əlavə etdi ki, müəssisənin eksperimental sahəsi də var, orada ancaq dövlət sifarişləri icra edilir, satış, yaxud kütləvi istehsal üçün heç bir iş, o cümlədən zərgərlik işləri görülmür. Burada nüfuzlu sərgilər üçün, yeni bir model kimi hansısa bir xüsusi məmulat düzəldilə bilər.

Qeyd edək ki, milli suvenirlər hazırlanarkən üstünlük gümüşdən hazırlanmış əl işlərinə verilir. Ofis üçün bahalı dəftərxana məmulatlarının, kabinet atributlarının istehsalı da nəzərdə tutulub müəssisədə. Çay dəstgahına vurğun olanlara belə bir şad xəbər də verək ki, yerli ustalarımız hətta müxtəlif rəngli metallardan: latun və melxiordan həm kömür, həm də elektrik cərəyanı ilə işləyən samovar da istehsal edirlər. Müəssisə sifarişlərinizi gözləyir. Ustalarla söhbətdən aydın oldu ki, onun keyfiyyəti heç də məşhur Tula samovarlarından geri qalmır, ancaq naxışlarından o dəqiqə hiss olunur ki, Azərbaycan məhsuludur. Bütün dəstgahları ilə birlikdə — konfet, şəkər, mürəbbə qabları, məcməyi, stəkan altları, maşa, dəm çayniki və s. komplektlənmiş Azərbaycan samovarı xüsusi brend ola bilər.

Ştamp, tökmə işlərindən sonra məhsulun emalı, yığılması quraşdırıcı ustalar tərəfindən davam etdirilir. Ustalar cavan olsalar da vaxtilə zərgərlik fabrikində məktəb keçmiş kadrların ən yaxşılarıdır. Burada, necə deyərlər, metal bişirilir, gibs qəlibə tökülüb müəyyən forma alırlar. Yarımfabrikat hazırlayıb cilalanmağa, parlaq vəziyyətə salınmağa göndərilir. Məhsul xüsusi tərkibli məhlulda yuyulur, yüksək təzyiqli buxarla daha da təmizlənir, hava verib qurudulur. Sonra isə əsas vəzifə hər hansı metala müxtəlif əyyarlı üzlük çəkməkdən ibarətdir.

Ancaq başqa bir yaradıcılıq-istehsal üsulundan da geniş istifadə edilir müəssisədə. Sahə rəisi, ixtisasca mühəndis-texnoloq olan Elnur Məmmədov həmin üsul haqqında bildirdi ki, əvvəlcə kompüterdə sifarişin dizaynı hazırlanır. Sonra ENVİSİON və SOLİDSCAPE avadanlıqlarında işləyib onun mumdan formasını alır, pilləvari düzüb, gips potalarına salırlar və peçdə qızdırırlar. Bu prosesin gedişində mum əriyib tökülür, gipsi isə Töküm aparatına yerləşdirərək üzərinə müvafiq metal ərintisi tökərək sifarişin metal formasını hazırlayırlar. Metal yarımfabrikat suya salınaraq gipsdən azad edilir və ardıcıllıqla "gözəlləşdirmə" prosesləri aparılır.

Yəqin oxucularımız da hiss etdilər ki, bu avadanlıqları işlətmək üçün müəyyən savad da lazımdır. Qeyd edək ki, avadanlıqların alınıb quraşdırılması müqaviləsinin şərtlərinə görə, şirkətin nümayəndələri gəlib müəyyən vaxt ərzində əməkdaşlarımızdan ustad dərsləri öyrənmişlər. Kadrlar da çox məsuliyyətlə öz peşələrinə yanaşmış, yaxşı təkmilləşmə kursları keçmiş və belə bir ağıllı dəsgahı ram etməyi bacarmışlar. İndi özləri müstəqil olaraq istənilən sifarişi yüksək keyfiyyətlə yerinə yetirməyə hazırdırlar.

Bəzi iş adamlarının diqqətinə çatdırırıq ki, respublikamızda "Azərsuvenir"in alternativi olan müəssisə yoxdur. Xırda, kustar sexlər fəaliyyət göstərir. Onlar cari istifadə üçün kiçik ölçülü bayrağaoxşar nəsnə, köynəklərin üstündə müəyyən atributlar, şəkillər çap edirlər, amma hər hansı dövlət bayrağının dəqiq panton kodunu vura bilmirlər.

Müəssisənin girəcəyində, sol tərəfdə geniş və yaraşıqlı salon ilk baxışdan diqqət çəkir. Doğrusu, onun təyinatı ilə bağlı qəti bir fikrə gəlmək o qədər də asan olmadı. Amma direktorun məsələyə şərhi təsəvvürləri daha da genişləndirdi. Yəni "Azərsuvenir" başqa idarə və müəssisələrdən, iş adamlarından, ayrı-ayrı vətəndaşlardan, əcnəbilərdən və s. sifarişlər qəbul edə bilər fikrinin üstünə qayıtdıq yenidən. Bu gün "Azərsuvenir" istənilən özəl sifarişi, hədiyyəni hazırlayıb sahibini sevindirmək gücündədir. Çünki müəssisənin Nizamnaməsində qanunla qadağan olunmayan bütün məsələlər öz əksini tapıb. O ki qaldı fərdi sifarişlərə, sərgi-salon da məhz bu məqsədlə hazırlanmışdır, nümunələr orada yerləşdiriləcək, nümayiş etdiriləcək. Hazırda müəssisəyə çoxlu sayda müraciətlər daxil olur, təkliflər də az deyil. Təşkilatlarımız, vətəndaşlarımız xaricə gedəndə özü ilə bir suvenir alıb aparmaq istəyirsə, yaxud sifariş vermək niyyəti varsa, həmin sərgi-salonda seçimini edəcək, onun arzusunu yerinə yetirmək "Azərsuvenir" üçün o qədər də çətin tapşırıq deyil. Əksinə, bütün bunlar müəssisənin istehsal gücünü artıracaq, dolayısı ilə işçilərin sayının çoxalmasına təkan verəcəkdir.

Müəssisənin iki rəssamı var. Onlardan birinin — Natiq Fərəcullazadənin çəkdiyi rəsmlər sərgi-salonu bəzəyir. Sərgi-salonun digər eksponatları da "Azərsuvenir"in istehsal nümunələridir. Xüsusi vitrinlərdə saxlanılan xatirə medalları, görkəmli simalara təqdim olunan medallar ilk baxışdan özünə cəlb edir. Londonun da sifarişinin nümunəsinə burada rast gəlmək mümkündür. Bu isə Qələbənin 70 illiyinə həsr olunmuş Xatirə medalıdır. Böyük Vətən müharibəsi veteranları üçün sifariş verilmişdi. Respublika Prokurorluğunun sifarişi ilə hazırlanan fərqləndirici Döş nişanının da nümunəsi sərgi-salonda yer almışdır. Çay dəstgahı üçün həm gümüş suyuna, həm də qızıl suyuna çəkilmiş gümüşdən olan iki növ məmulatlar, tiyəsi poladdan gümüş xəncərlər və s. minalı naxışlı əsərlər, ağacdan oyma suvenirlərin nümunəsi, şübhəsiz, buraya gələcək hər kəsin, ölkəmizin qonağından tutmuş adi vətəndaşadək hamının ciddi marağına səbəb olacaq, potensial alıcıların sıralarını daha da genişləndirəcəkdir. Ona görə ki, hələlik funksiyası sərgi-salon kimi müəyyənləşdirilən bu yaraşıqlı məkanın gələcəkdə sərgi-salon-mağaza olacağı nəzərdə tutulub.

"Azərsuvenir" MMC üçün öz profilinə uyğun mümkünsüz iş yoxdur.

Elçin VƏLƏDOĞLU,
"Respublika".